

Ievads terminoloģijā II
(Introduction into Terminology II)

Autors	<i>Dr. philol. Silga Sviķe</i>
LAIS kods	Valo3021
Pārbaudes forma	Eksāmens
Kredītpunkti (ECTS kredītpunkti)	2 KP (3 ECTS)
Kopējais kontaktnodarbību skaits	16
Lekciju skaits	4
Praktisko nodarbību skaits	12
Nepieciešamās zināšanas kursa uzsākšanai	Sekmīgi apgūti šādi kursi: <i>Ievads terminoloģijā I, Līgumu tulkošana, Nozartekstu tulkošanas pamati, Tulkošanas darba organizācija, Mūsdienu latviešu valodas attīstības tendences.</i>
Studiju programmas daļa	Nozares specializācijas kurss

Studiju kursa mērķis

Pilnveidot, nostiprināt un izkopt nozartekstu tulkošanas un rediģēšanas prasmes, veicot vidējas grūtības pakāpes un sarežģītu nozartekstu (piem., ar tautsaimniecību saistītu, uzņēmējdarbības jomas vai tehnisku tekstu, to fragmentu, speciālās leksikas vienību definīciju) tulkojumus, kā arī veidot un attīstīt pētnieciskās prasmes, īpašu uzmanību kursā veltot terminu identificēšanai, to tulkošanai un saskaņošanai tulkojumā, jo īpaši - prast kursā apgūtās teorētiskās un praktiskās zināšanas terminoloģijā izmantot tulkošanas praksē.

Studiju rezultāti

Studiju kursa apgūšanas rezultātā students:

- spēj iegūt nozartekstu tulkošanas procesam nepieciešamo profesionālo informāciju, to apkopot, izvērtēt, atlasīt un analizēt;
- prot definēt terminu ekvivalentu atlasēs un tulkošanas problēmas un rast piemērotus risinājumus; spēj tulkošanas praksē pielietot gūtās zināšanas;
- spēj orientēties attiecīgajā kursā apgūtajā apakšnozarē un lietot tajā lietoto terminoloģiju, kā arī iesaistās aktuālu terminoloģijas problēmu risināšanā atbilstīgajās kursā sastatītajās darba valodās; izsaka un pamato savu viedokli;
- pārzina nozares profesionālo ētiku un prot lietot ar nozari saistītos normatīvos aktus;
- spēj patstāvīgi veikt un atbilstoši prasībām noformēt nelielu pētniecisku darbu vai prezentāciju par terminoloģijas tēmu, kurā izmantoti nozares pētījumi.

Studējošo patstāvīgā darba organizācijas veids

Studentu patstāvīgais darbs ietver:

- regulāru studiju kursa vielas apgūšanu, izmantojot lekciju materiālus, internetā pieejamos resursus, speciālo literatūru;
- attiecīgo praktisko uzdevumu, kas piederīgi kursā aplūkotajām tēmām, izpildi; nozartekstu tulkošanu, pamatterminu ekscerpēšanu, terminu definīciju apkopošanu atlasī un tulkošanu;

- patstāvīgos tulkošanas darbus mājās un auditorijā, veikto tulkojumu pašvērtējumu un analīzi;
- terminu glosārija veidošanu sastatītajās darba valodās;
- gatavošanos pārbaudes darbiem un noslēguma pārbaudījumam;
- kursa darba izstrādi.

Studiju rezultātu vērtēšana

Galīgo vērtējumu kursā veido:

- darbs nodarbībās – 20%;
- patstāvīgie veiktie darbi – 30%;
- eksāmens, ko veido kursa darbs (pētnieciskais darbs) vai prezentācija par terminoloģijas tēmu – 50%.

Studiju kursa saturs

N.p.k.	Tēmas nosaukums
1.	Ievads terminoloģijā. Termins, tā pazīmes, prasības un funkcijas. Terminu veidi. Terminu atbilstība un saskaņošana. Terminu sistēmas.
2.	Ievads leksikogrāfijā. Vārdnīcu klasifikācija, funkcijas un pētniecības virzieni.
3.	Ievads terminogrāfijā. Iespēstās un elektroniskās terminu vārdnīcas un terminoloģiska rakstura izdevumi, to izvērtējums un noderīgums tulkošanā.
4.	Jauna terminoloģiska izdevuma izstrādes koncepcija un darba modelis: terminu glosārija veidošana.

Studiju kursa kalendārais plāns

Nodarbības numurs	Tēmas nosaukums	Nodarbības veids (lekcijas, semināri, praktiskās nodarbības, laboratorijas darbi), akadēmisko stundu skaits
1.	Ievads terminoloģijā. Darbs ar teorētisko literatūru: informācijas atlase, apkopošana, izpēte.	1 lekcija un 3 praktiskās nodarbības; kopā 4 kontaktnodarbības. Pārbaudes darbs par teoriju.
2.	Ievads leksikogrāfijā. Vārdnīcu klasifikācija, izvērtējums, izmantošana tulkošanā. Speciālās leksikas vienību skaidrojumu tulkošana vispārīgajai vārdnīcai.	1 lekcija un 3 praktiskās nodarbības; kopā 4 kontaktnodarbības. Patstāvīgais darbs: tulkojums.
3.	Ievads terminogrāfijā. Terminu vārdnīcu klasifikācija, izmantošana tulkošanā, izvērtējums. Terminogrāfijas pētniecības virzieni.	1 lekcija un 3 praktiskās nodarbības; kopā 4 kontaktnodarbības. Patstāvīgais darbs: glosārija izstrāde.
4.	Terminu glosārija veidošana (šķirkļu izstrāde kursā sastatītajās darba valodās) un kursa darba izstrāde.	1 lekcija un 3 praktiskās nodarbības; kopā 4 kontaktnodarbības. Kursa darbs par terminoloģijas tēmu.

Pamatliteratūra

Baldunčiks, J. *Vārdnīcu izstrāde Latvijā 1991-2010*. Pētījums J. Baldunčika vadībā. Rīgā: LVA, 2012, 6-15.

Baltiņš, M. Latviešu terminoloģijas attīstība: mantojums, problēmas un perspektīvas. *Letonikas pirmais*

kongress. Valodniecības raksti. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2006, 72–79.

Baltiņš, M. Terminoloģijas procesa normatīvā bāze: esošais un vēlamais. *Latviešu valoda – patstāvīgā un mainīgā. Valsts valodas komisijas raksti*, 3. sējums. Rīga: Zinātne, 2007, 32–53.

Baltiņš, M. Dažas retāk aplūkotas 20. un 30. gadu terminoloģijas vārdnīcas. *Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums*, 16 (2). Liepāja: LiePA, 2012, 19–31.

Cakule, G. Latvijā izdotās vārdnīcas laikā no 1900. līdz 1966. gadam. Bibliogrāfija. *P. Stučkas LVU Zinātniskie raksti*, 118. sēj. Rīga: LVU, 1969, 144–197.

Latvijā izdotās latviešu valodas vārdnīcas: bibliogrāfisks rādītājs (1900-1994). Sast. M. Banga, G. Cakule, S. Kļaviņa, B. Mūrniece, S. Zariņa. Rīga: Latvijas Universitāte, 1995.

Latviešu valodas terminoloģijas resursu kvalitātes un pieejamības apzināšana dažādās zinātnes un praktiskas darbības nozarēs. Rīga: valsts aģentūra „Tulkošanas un terminoloģijas centrs”, 2007.

Helviga, A., Peina, E. Mūsdienu latviešu terminogrāfijas raksturojuma daži teorētiskie un praktiskie aspekti. *Latviešu valodas vārdnīca. Valsts valodas komisijas raksti*. (8). Red. J. Baldunčiks, I. Jansone, A. Veisbergs. Rīga: Zinātne, 2016, 127–158.

Skujiņa, V. *Latviešu terminoloģijas izstrādes principi*. 2. lab. un pap. izd. Rīga: Latviešu valodas institūts, 2002.

Terminology. International journal of theoretical and applied issues in specialized communication. Vol. 13, No. 1, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2007.

Terminology. International journal of theoretical and applied issues in specialized communication. Vol. 13, No. 2, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2007.

Terminology. International journal of theoretical and applied issues in specialized communication. Vol. 12, No. 2, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2006.

Fuertes-Olivera, P. A., Tarp, S. *Theory and Practice of Specialised Online Dictionaries*. Lexicography versus Terminography. Berlin/Boston: Walter de Gruyter GmbH, 2014.

Papildliteratūra

Speciālās iespīestās un elektroniskās terminu vārdnīcas un nozaru terminoloģijas resursi:

Tulkošanas un terminoloģijas centra veidotā un uzturētā plašpieejas interneta terminu datubāze: www.ttc.lv;

Eiropas Savienības iestāžu terminoloģijas datubāze IATE: <http://iate.europa.eu>;

Akadēmisko terminu datubāze *AkadTerm* www.termiini.lza.lv;

Terminoloģijas portāla datubāze: <http://www.termnet.lv/DesktopDefault.aspx?tabindex=0&tabid=1>;

Daudzvalodu terminu datubāze: www.eurotermbank.com;

ES tiesību aktu tulkojumi kā nozaru terminoloģijas elektroniskais resurss: <https://eur-lex.europa.eu/>.

Citi informācijas avoti

Pasniedzējas sagatavotās tulkošanas vadlīnijas, kursa materiālu, tekstu un tulkošanas uzdevumu krājums (pieejams nodarbībās).